Dimmalætting
– ÁLÍTANDI TÍÐINDI

Fríggjadagur
12. februar 1999
Nr. 29
122. árgangur
Kr. 8,00

KÍF er komið úr vandanum

Kollfirðingar kunnu nú ivaleyst rokna við at leika 1. deildarhondbólt komandi ár, eftir ein tryggan sigur á Tjaldrinum í avgerandi botndystinum mikukvøldið.

Ítróttur 6

Pál Weihe er størsti útflytari av blóðroyndum

– Tað er heilt burturvið, at Pál Weihe roynir at kroysta seg inn yvir tað genetiska økið, meðan hann sjálvur einki ger við at fáa sítt egna øki heim, skrivar August G. Wang í eini viðmerking.

Orðaskifti 7

Brek á hæddarmátara orsøk til vanlukku

Fyri júst einum ári síðan fleyg eitt amerikanskt stríðsflogfar inn í ein skíðlyftuveir í Italia og klipti hann av við teirri fylgju, at 20 fólk í eini lyftu duttu 122 metrar niður á jørðina. Nú er málið komið fyri rættin.

Uttanlandstíðindi 8

Vestan, 8-13 m/s.
Smáskvøggjað og ælingur.
Hitin um 6 stig.

Vatnið í tí føroysku undirgrundini er danskt

Alt bendir á, at rætturin til føroyska kelduvatnið er gloymdur eftir í Danmark, tá ið danir góvu okkum rættin til ráevnini í føroysku undirgrundini

Eli Guttesen

Teir, sum ætla undir at útvinna føroyskt kelduvatn til útflutnings úr kelduni í Sumbiarbergholinum, koma helst at bíða longur enn higartil hildið.

Hetta er greitt, eftir at landsstýrið hevur slept ætlanini at leggja lógaruppskot um kelduvatn fyri tingið í hesi tingsetuni.

Umsitingin hevur arbeitt miðvíst fyri at fáa eina føroyska lóg á økinum, men er strandað í einum so álvarsligum ivamáli, at torført er at koma víðari.

Tví er nevniliga um, um ræðisrætturin til vatnið fylgdi við, tá ið vit yvirtóku ráevnini í undirgrundini í 1992, ella um rætturin til vatnið liggur eftir í Danmark.

Øll lógarviðgerðin hevur higartil verið grundað á, at rætturin til vatnið fylgdi við, tá ráevnini komu á føroyskar hendur í 1992.

Men nú ið uppskotið nærum var klárt at senda niðan í tingið, varnaðust løgfrøðingarnir, at teir stóðu á berum.

Rætturin til ráevnini í føroysku undirgrundini er nevniliga givin eftir donsku lógini um »råstoffer i undergrunden«, og í tí lógini er vatnið í undirgrundini ikki við.

Hetta framgongur somuleiðis av viðmerkingunum til lógina.

Í staðin er undirgrundarvatnið umrøtt í serligari lóg, og her er eingin myndugleiki látin føroyingum.

Hetta merkir, at danir í veruleikanum hava ræðisrættin á vatninum í føroysku undirgrundini.

Tí kann einki gerast, fyrr enn danskir myndugleikar geva føroyskum myndugleikum rætt til at lóggeva á økinum.

Hetta tekur tíð og kann ikki náast, áðrenn freistin fyri lógaruppskotum til løgtingsskrivstovuna gongur út tann 2. mars í ár.

Men áðrenn lógaruppskot fara til løgtingsskrivstovuna, skulu tey fyrst viðgerast á lógardeildini í Tinganesi, og har er freistin longu farin nú mánadagin tann 15 februar.

Tí hevur landsstýrið nú tikið avgerð um at sleppa arbeiðinum fyribils, til allir ivaspurningar eru ruddaðir av vegnum, og neyðugar heimildir fyriliggja.

Tí verður tað ikki í bræði, at virkisfúsir menn sleppa undir framleiðslu av føroyskum kelduvatni burtur úr kelduni, sum rennur niður í Sumbiarbergholinum.

Ein møgulig føroysk lóg um kelduvatn, kann í fyrsta lagi koma til viðgerðar í tinginum einaferð í heyst. Hetta er enntá treytað av, at danir vísa okkum vælvild og geva okkum rættin til vatnið, eins og teir eitt nú hava gjørt við møguliga olju úr føroysku undirgrundini.

Men danir hava nógv brúk fyri reinum drekkivatni, so í grundini kunnu teir velja at gagnnýta tað sjálvir.

Mynd: Kalmar

Føroyskt blóð er skrásett í Danmark

Ingi Rasmussen

Tey fægstu vita tað. Viðbreknir upplýsingar um sjálvar arvaeginleikarnar hjá einum triðingi av øllum føroyingum eru at finna hjá Statens Seruminstitut í Danmark.

Síðani 1973 eru blóðroyndir tiknar av hvørjum tí einasta nýføddum føroyingi og sendar til Statens Seruminstitut.

Serumstovnurin hevur síðani goymt blóðdroparnar og hevur skrásett føroyingarnar, sum eiga teir.

Harvið ber eisini til at gera DNA-prófílar av einum stórum parti av føroyingum. Og tað halda fleiri verða óheppið.

Leiðarin á stovninum vissar tó um, at blóðroyndirnar eru tryggum hondum og tænir føroyingum sjálvum.

Lesið á síða 5

Annarhvør innflytari í Danmark er europeari

6,8 prosent av danska fólkinum eru innflytarar ella eftirkomarar eftir innflytarum. Hetta vísir ein nýggj fólkatalsuppgerð frá donsku hagstovuni.

Runar Reistrup

Talið 6,8 prosent umboðar 363.422 útlendingar úr øllum heiminum. Annarhvør av hesum kemur tó ikki so langvegis frá, tí helvtin av innflytarunum í Danmark eru europearar. Ein triðingur kemur úr Asia, ein av hvørjum tíggju kemur úr Afrika, og restin kemur úr Amerika.

Hyggur man eftir europeisku helvtini av innflytarunum sæst, at helvtin av teimum – tað vil siga 25 prosent av øllum innflytarunum í Danmark – kemur úr norðurlondum og Vesturevropa. Størsti parturin av hesum kemur úr næstu grannum Danmarkar, Noregi, Svøríki og Týsklandi.

Innflytarar úr fyrrverandi Jugoslavia og Turkalandi eru teir báðir størstu bólkarnir við ávikavíst 12,9 og 10,6 prosentum av øllum innflytarunum í Danmark.

Yvir 100.000 asiatar búgva í Danmark í løtuni, men fáir koma úr Fjareystri. Tey flestu eru frá miðeysturlondunum Libanon, Iran, Irak og Pakistan.

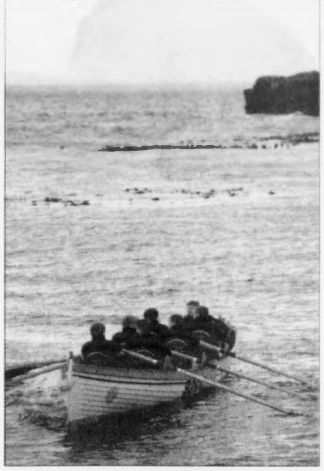

Stuðulin minkar

Teir lágu oljuprísirnir á altjóða marknaðinum vilja sum frá líður hava við sær, at tær kærkomnu oljukrónurnar, sum verða látnar til eitt nú mentunarlívið bæði í Føroyum og serliga í grannalondum okkara, minka.

Í Føroyum hevur millum annað Amerada Hess stuðlað ítróttini, eitt nú tá ið felagið fyri einum góðum ári síðani gav vestmenningum bátin »Brendan«.

Amerada Hess sigur tó við Dimmalætting, at føroyska deildin ikki hevur fingið boð um at minka um tann stuðulin, sum verður givin, enn.

Lesið á síðu 4

Dimma
ADR.:
www.dimma.fo
Lesið tíðindi á Interneti
– dag sum nátt –
HVØNN DAG

Vit prenta
brævpappír,
brævbjálvar,
fakturar,
girokort,
bøkur,
o.m.a.
Dimmalætting
Tlf. 31 12 12 • Fax 31 76 81

FILMSVIÐGERÐ
FILMSVIÐGERÐ LIÐUGT
Film 24 myndir 78,- / 36 myndir 102,- — 24 tímar
Film 24 myndir 124,- / 36 myndir 172,- — 1 tími
Film 36 myndir 75,- / 72 myndir 99,- (dupult sett) — 10 dagar
TÍMAMYNDIR
Tlf. 31 05 15

Tín skjótasta farmaleið!

pf. SMYRIL LINE
Tel 31 59 00